

Nova Strava

Leto I. Naročnina
Štev. 8 Mesečno Din 3.—
Četrletno " 10.—
Polletno " 15.—
Celoletno " 25.—
Posamezna števila Uredništvo
Din 1.— in uprava:
Ljubljana, Dalma-
tinova ulica št. 8
Telefon šte. 2132
Izhaja vsak prvi in tretji četrtek Rokopisov ne vračamo — Poštni ček. račun 17.177.
v mesecu

SOCIJALNO - POLITIČNI IN STROKOVNI LIST.

Brez srčne kulture ni socializma ne demokratizma.

Velik pomen delavskih zbornic

Ustanova delavskih zbornic je ena najvažnejših povojnih socialnih pridobitev naših delavcev in nameščencev. Zakonsko osnovo so delavske zbornice dobile v zakonu o zaščiti delavcev. Naša državna zakonodaja je delavcem in nameščencem morala dati lastne zbornice, ako je hotela varovati načelo enakovrednosti in enakopravnosti vseh državljanov, zlasti pa delavcev, ročnih in duševnih, ki so v kapitalističnem družabnem redu še prav posebno izpostavljeni nevarnostim najrazličnejšega izkoriščanja. Delavske zbornice so samo skromna protiutež zbornicam pridobitnih slojev in drugih poklicev v družbi. Delavske zbornice so nujna posledica ustavne določbe, da je delo pod posebno zaščito države. Delavstvo je zaradi svoje manjše stanovske zavednosti slabo organizirano v svobodnih strokovnih organizacijah in tudi drugače nima organizacij (zadruge itd.), ki bi skrbele za gospodarsko in pravno zaščito. Zato mora država posebno iniciativno in skrbno sama izpopolniti socialno zaščito delavcev, da ne ustvarja vtisa, da je zanjo delavstvo in nameščenstvo manj vreden del narodne in državne skupnosti. Socialno zaščito delovnih slojev naroda ni samo zapoved človečnosti in ljubezni do ponižanih in teptanih, nek izraz sočutja nasproti šibkim in slabim, ne, socialna zaščita je mnogo več: ona je ukaz državniške modrosti, katere končni smoter in namen sta samo v lepi ureditvi mirnega medsebojnega sožitja vseh ljudi v današnji družbi, iz katere je zato izločevati vse, kar povzroča trenje, nezadovoljstvo, gospodarsko in kulturno propadanje delovnih vrst naroda. Socialna zaščita, demokratična in uspešna, je dandanes nedvomno tudi eno najuspešnejših sredstev v boju proti komunizmu, v katerem vidi meščanska družba najnevarnejšega sovražnika za današnjo kulturo in civilizacijo, za moralno in etiko današnjih dni, za svobodo človeka, narodov in držav. — Iz teh vidikov višjih potreb državne politike in narodnega gospodarskega in kulturnega življenja gledano, dobe delavske zbornice še svoj prav poseben pomen in svojo prav posebno važnost. V teh divjih viharjih ideoloških trenj, v teh neugnanih burjah kulturnih in moralnih razdejanj, v časih grozečih nevarnosti za demokratične osnove človeške družbe in za pozitivne vrline današnjega družabnega reda, dobivajo baš delavske zbornice neko sveto, nad dnevne malenkosti in strasti vzvišeno važnost, ki jim je po zgodovini socialnega razvoja človeške družbe usojeno, da izpolnjujejo posebno visoko poslanstvo v obrambo naše kulture in evoliucijskega socialnega napredka. Vedeti je treba, da je v delavskih zbornicah osredotočena žalost in beda in tudi vesela razigranost delavstva, ki se čuti zapuščenost in ob stran potisnjeno. Delavske zbornice so kri in meso živih delavcev, ki žive v

Vsebina: *Važna pojasnila glede zavarovanja za onemoglost, starost in smrt / 15. april je važen dan! / Na naslov tistih, ki se jih tiče! / Socialne naloge industrije / 40 let narodno socialistične stranke v ČSR / Velik pomen delavskih zbornic in o spremembah v njih / Strokovni vestnik / Napredovanje zaposlenosti.*

Kako je urejeno zavarovanje za onemoglost, starost in smrt

Odločilne so pravice pridobljene po 1. septembru

V zadnji številki smo poročali, da je minister za socialno politiko naposled vendarle oživotvoril izvajanje zavarovanja za slučaj onemoglosti, starosti in smrti delavcev in nameščencev. Te panoge zavarovanja se prično praktično izvajati izza dne 1. septembra t. l. To pomeni, da bodo za zavarovanje odločilne samo pravice, ki si jih bo delavec od tega dne dalje po predpisih zakona pridobil, in ni važno, kako in koliko časa je bil delavec tudi že pred 1. septembrom t. l. zavarovan. Na ta način se bo seveda zgodilo, da bo marsikateri delavec prej onemogel in bo postal za delo nesposoben ali da bo prej umrl, preden si je pridobil kake pravice zase ali za svojo družino iz naslova teh panog zavarovanja. Ti najpotrebnejši delavci bi bili torej zaradi več ko desetletnega odlaganja teh zavarovanj najbolj prizadeti. Da zakon odnosno uredba o uvedbi starostnega in onemoglostnega zavarovanja to krivico vsaj skromno ublaži, je predvidena ustanovitev posebnega fonda, iz katerega bodo po predpisih posebnega pravilnika priznane pokojnine in dajatve onim delavcem in njihovi družini, pri katerih bo po 1. septembru 1937 prej nastopil zavarovalni slučaj, preden bi dočakali predpisano čakalno dobo dveh let (za slučaj smrti) ali štirih let (za slučaj onemoglosti). S tem je omogočeno, da bodo prizadeti delavci mogli takoj po 1. septembru pričeti uveljavljati svoje pokojninske pravice, ako nastopi zavarovalni slučaj. **To je zelo važna določba zlasti za delavce onih tovarn, pri katerih je ustanovljen poseben pokojninski sklad in bi pokojnina samo iz tega sklada ne zadoščala za preživljanje.**

Rentno zavarovanje delavcev je postavljeno na zelo skromne temelje: nizka je zavarovalna premija, ki znaša samo 5% od zavarovane mezde (v Avstriji n. pr. 10%), skromne so zaradi tega tudi pokojnine, katerih višina se v glavnem ne ravna po trajanju zava-

rovanja, temveč samo po višini zavarovalnih letnih prispevkov. Pokojnina namreč znaša pri manj ko desetletnem zavarovanju (toda najmanj štiriletno zavarovanje) osemkratni znesek na leto vplačanega prispevka, pri več kakor desetletnem zavarovanju pa dvajsetkratni znesek vplačanega prispevka. Iz tega razloga omogoča uredba prostovoljno višje zavarovanje, toda ne za posamezne delavce, temveč samo za vso posadko tovarne ali za posamezne skupine delavcev tovarne. Prostovoljno višje zavarovanje bodo v svoje breme prevzele tovarne, ki so že danes na boljši ali skromnejši način imele urejeno starostno preskrbo svojih delavcev.

Uredba prinaša važno socialno novost tudi s predpisom o medsebojnem varstvu pridobljenih pravic pri prehodu zavarovanca od enega nosilca zavarovanja k drugemu. Ta določba je važna zlasti za rudarje, ki bodo v rudnikih reducirani ali delo zapuste in poiščejo zaposlitev drugod. Pomanjkljiva je uredba v toliko, ker ne varuje vseh pridobljenih pravic, temveč samo pravice, ki ustrezajo 3%ni premiji, čeprav je rudar pri skladnici z višjo premijo pridobil pravico do višje rente. Tudi v nasprotnem primeru, t. j. pri prestopu iz splošnega k rudarskemu zavarovanju, bo nosilec rudarskega zavarovanja uvaževal samo eno četrtino dobe zavarovanja pri splošnem nosilcu rentnega zavarovanja, t. j. pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Zaradi olajšanja evidence pridobljenih pravic pri raznih nosilcih zavarovanj bo osrednji urad vodil izkaze vseh zavarovanih delavcev, rudarjev in osebja v prometni službi. S tem je ustvarjen pričetek osredotočenja zavarovanja vseh delavcev vseh strok in poklicev pri enem nosilcu zavarovanja.

Za pravilno izvajanje pokojninskega zavarovanja delavcev je v prvi vrsti važno, da so delavci pravočasno, t. j. z dejanskim dnem vstopa v delo prijav-

ljeni v zavarovanje, ker je trajanje zavarovanja odločilne važnosti tako za pravico do pokojnine kakor za višino pokojnine. Ta predpogoj, to osnovno podlago za pokojninsko zavarovanje mora delavec sproti kontrolirati, ker so taka ugotavljanja po preteku več let težko izvedljiva. Druga važna osnova za višino pokojnine je delavčev zaslužek, ki tvori podlago za višino zavarovanega prispevka in za višino pokojnine. **Čim večji je prispevek, tem višja je pokojnina!** Zaradi tega morajo delavci sproti paziti na to, da so prijavljeni v zavarovanje s pravih zaslužkom. Poznejši ugovori bodo morali ostati neuvaževani. Napačno je, ako je delavec zadovoljen, da je prijavljen v nižji zavarovalni razred, češ, da bo treba manj plačevati. Taka lahkomišelnost, ki pomeni samo nekaj dinarjev prištednje, se bo pozneje težko maščevala in delavec bo posledice takega koraka morda najtežje čutil baš takrat, ko bi najbolj potreboval dajatve iz naslova zavarovanja. **Vsak dan zavarovanju podvrženega dela je važen in zaslužek v gotovini ali v naravi mora biti do dnarja natančno prijavljen v zavarovanje!** Le taka skrb in pozornost od strani delavstva bo nudila dokaz za to, da delavstvo to zavarovanje hoče in odločno odklanja vse poskuse, ki bi tudi to skromno zavarovanje hoteli okrniti ali morda njegovo izvedbo celo onemogočiti. V tej odločnosti se mora pokazati zrelost delavstva, ki naj istočasno pomeni pričetek prizadevanj za izpopolnitev in izboljšanje onemoglostnega in starostnega zavarovanja; kajti delavstvo mora v sedanji ureditvi teh panog zavarovanja videti samo skromen začetek pokojninskega zavarovanja delavstva, ki mora biti tako izpopolnjeno, da bo delavec imel zadostno preskrbo za slučaj starosti ali onemoglosti — višina sedanje pokojnine je samo skromna miloščina. Prihodnjič bomo govorili o višini pokojnin in o višini prispevkov.

Važen dan

S 15. aprilom stopi v veljavo uredba o najnižjih plačah, o izmirjenju in razsodišču. Ta uredba ima za delavce izredno veliko socialno važnost, dasi tudi med delavstvom ni povsod zadela na simpatičen sprejem. Delavci se boje, da bo ta uredba pritiskala na sedanje plače, kolikor so višje od zaščitnih plač. Uredba je tudi še v nekaterih drugih točkah nejasna, odnosno za delavske interese nevarna. Toda eno drži: veliko je od dela in prizadevanj delavskih strokovnih organizacij odvisno, kako bo uredba v dnevnem življenju koristila ali škodovala. Ni treba, da škoduje. Nobe-nega dvoma ni, da bi mogla uredba prinašati mnogo manj nevarnosti, ako bi bilo delavstvo dobro in v velikem številu strokovno organizirano. Kakor vedno, se tudi tu pokaže, kako resnična je trditev: delavci imajo ključ do izboljšanja svojega socialnega položaja v znatni meri v svojih rokah. **Ta ključ so strokovne organizacije!**

našem narodnem občestvu najbednejše in najskromnejše življenje. Delavske zbornice so ponos delavstva, one so glasnik delavskih teženj in potreb, one so edino močno obrambno zidovje, izza katerega mora delavstvo braniti svoje pravice do skromnega življenja na tem krivičnem svetu. Delavske zbornice so posebljeno delavstvo. Zato so delavske zbornice občutljivo dete, bolj občutljivo kakor naj bi hrvaški sporazum, katero je treba najskrbneje in z največjo ljubeznijo negovati. Vsako zaletavanje v zbornice, ki v množicah ne more vzbuditi vtisa stvarne in koristne upravičenosti, je zaničevanje interesov, bede, tegob, križev in težav delavcev in nameščencev, posebno ako je s tem zbornicam vzeta avtoritativna udarnost, njen ugled, njena intelektualna sila in značaj avtonomne zastopnice delavcev in nameščencev, ki sami prinašajo žrtve za vzdrževanje teh zbornic. Delavci imajo ostro kritično oko: v vsaki oslabitvi delavskih zbornic vidijo bolj ali manj izrazito poslabšanje socialne zaščite delavcev in tiho podpiranje kapitalističnih teženj onih, ki v delovanju delavskih zbornic vidijo najizrazitejšo oviro za uveljavljanje protisocialnih

stremljenj in hotenj. Udariti delavske zbornice se pravi udariti pastirja, da bi se ovce brez zaščite razkropile. Z okrnitvijo avtoritete in delavnosti delavskih zbornic je tudi teoretično porušeno ravnovesje med posameznimi sloji v narodu v pogledu možnosti obrambe interesov. Delavstvo je v korist močnejših oslabljeno.

Delavske zbornice, zlasti zbornica v Ljubljani, je do danes mogla obdržati svojo važno pozicijo v našem gospodarskem, socialnem in kulturnem življenju in kljub mnogim težavam mogla uveljavljati svoje poslanstvo kot avtonomna zastopnica koristil delavcev in nameščencev. Delavska zbornica je iz vseh peripetij naših političnih viharjev izšla kot avtoriteta, ugledna in uvaževana edinica v gospodarskem in kulturnem izživljanju slovenskega naroda. Tako je stala na naši narodni njivi do danes.

Znamenja kažejo, da se zbornici bližajo hudi časi. Verujemo v moralno silo in kulturno zrelost naših delavcev in nameščencev in smo prepričani, da delavci in nameščenci v tej sili in zrelosti nikdar ne morejo biti oslabljeni, kajti ta armada ni majhna po številu.

40 let češkoslovaške narodno socialistične stranke

Dne 4. aprila letos je poteklo 40 let, ko se je vršilo v Pragi ustanovno zborovanje narodno-socialistične stranke. Stranko je ustanovil sedanjí njen voditelj Vaclav Klofač. Iz majhnih začetkov je stranka rasla, vzgajala delavstvo v narodnem socialnem duhu tako, da so borci, ki so izšli iz narodno-socialističnih vrst, največ pripomogli k osvoboditvi češkoslovaškega naroda. Brez čeških narodnih socialistov ne bi bilo čeških legionarjev.

Po ustanovitvi samostojne češkoslovaške republike pa so bili zopet narodni socialisti oni odločilni faktor, ki je največ pripomogel k utrditvi državne zavesti in socialne pravičnosti, ki vlada danes v bratski češkoslovaški državi. Narodno-socialistična stranka je ena izmed najmočnejših strank in je krepko zasidrana v bratskem češkoslovaškem narodu. Vse za narod in državo: to je parola narodnih socialistov. Ta pozitivni program smo si osvojili tudi Jugoslavlani, toda žal zaradi posebnih razmer, ki vladajo pri nas, se ni mogel narodni socializem razvijati tako, kakor na Češkoslovaškem. Toda ideja je tako močna, da ima veliko število pripadnikov in bo bodočnost pokazala, da bo tudi v Jugoslaviji narodni socializem zmagal.

V Pragi in v vsej Češkoslovaški se pripravljajo velike jubilejne slavnosti. Uvod v te slavnosti je bil v nedeljo 4. aprila t. l., torej točno na dan, ko se je vršilo prvo zborovanje pred 40 leti. Ta dan je bilo nad 6000 slavnostnih zborovanj, katerim je prisostvovalo več sto tisoč ljudi. Na vseh teh zborovanjih je bila prečitana Klofačeva poslanica. Drugi veliki slavnostni dan bo letošnja proslava 1. maja. Vršijo se velike priprave, ker hoče stranka prav letos pokazati svoj ogromni napredek. Stranka in vse njene strokovne kulturne in druge organizacije bodo izdale bogato premljen «Majski spis» in priredile zborovanja in obhode.

Glavni slavnostni dnevi pa bodo 15., 16. in 17. maja ob binkoštnih praznikih v Pragi. Vršila se bodo razna velika zborovanja strankinih, strokovnih, ženskih, mladinskih in drugih organizacij. V Narodnem gledališču bo slavnostna predstava «Prigane neveste», v velikih dvorani reprezentančnega doma pa velik slavnostni koncert, katerega bo vodil Vaclav Talich in na katerem bo govoril vodja in ustanovitelj stranke Vacíav Klofač. Kot glavna točka pa bo velik sprevod po Pragi na binkoštno nedeljo, ki bo predvidoma trajal štiri do pet ur.

Teh binkoštnih proslav se udeležijo tudi zastopniki NSZ iz Jugoslavije. Da bi bila delegacija iz Jugoslavije čim številnejša, vabimo tovariše, da se pridruže delegaciji v čim večjem številu, da na ta način manifestiramo za resnično češkoslovaško-jugoslovansko bratstvo in za velike ideje narodnega socializma.

To je beseda! Predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža je izjavil nekemu romunskemu novinarju, ki ga je vprašal, ali je res, kakor trde Nemci, v Češkoslovaški velika nevarnost za komunizem: «Gnezda boljše vizma so države,» je rekel dr. Hodža, «ki se ne brigajo za potrebe delovnega ljudstva. Tamkaj in samo tamkaj obstoja nevarnost za boljše vizem. Države, ki imajo napredno socialno zakonodajo in zaščito ter socialno skrbstvo, so nasprotno ie trdnjave proti krvavim revolucijam boljše vizma!» S tem je dr. Hodža tudi povedal, zakaj je izbruhnila leta 1917. v Rusiji revolucija in zakaj divja danes v Španiji državljanska vojna. Povedal je pa tudi, kako naj se države bore proti komunizmu. Pri nas vsaj se ne bore na ta način!

V čem je grozota in nevarnost večine današnjega človeštva? V tem, da je večina v stiski prisiljena prodati svoje delo, ako naj živi, in da sovraži kupca, ki to silo izkoristi in delavca kupi!

Ni samo delavčeva krivda, da vidi v delodajalcu premetenega, izkoriščujočega in sleherno stisko izrabljajočega človeka, čigar šege in navade, veselje in žalost, hotenje in čustvovanje mu je tuje.

Na naslov tistih, ki se jih tiče!

Narodno-delavski pokret se je pričel razvijati pred vojno v Trstu, ko so ga poklicali v življenje narodno-obrambni interesi in nevzdržne politične prilike.

Zgodovinarji, ki so objektivno pisali zgodovino narodno-obrambni bojov Slovencev v bivši Avstriji, niso mogli mimo velikanskih zaslug narodnega delavstva in njih voditeljev v boju za obstoj, vpliv in razmah slovenstva v Trstu in Gorici.

Tudi v Ljubljani in drugih krajih Slovenije so narodno zavedni delavci pod zastavo narodne delavske organizacije doprinali obilne žrtve v boju za osvoboditev. Njihovi organizirani nastopi so imeli večkrat celo odločilen vpliv, kadar je šlo za to, da se dokaže moč slovenskega življa.

Povsod in vselej je bil narodni delavec na braniku narodnih in življenjskih interesov Slovencev.

Predaleč nas bi vedlo, ako bi hoteli orisati vse akcije, ki so odločale o bitih in ne bitih Slovencev. Z ustanovitvijo naše države, ko je jugoslovanski narod dosegel svojo nacionalno in politično svobodo, se je pa razmerje nacionalne javnosti od narodnega delavskega pokreta zelo, zelo ohladilo, kljub temu, da so narodno zavedni in strokovno organizirani delavci izjavljali, da z nacionalno in politično svobodo še ni rešen problem našega delavca, ker mu manjka še gospodarske in socialne svobode. Razumljivo je, da spadajo narodni delavci v tako zvano napredno fronto in da so v tej fronti skušali uveljaviti svoje gospodarske, socialne in kulturne cilje. Z živo besedo so skušali narodno-delavski voditelji zainteresirati odločujoče činitele v tej fronti, da je treba razvoj **narodno-delavskega pokreta moralno in materialno podpreti, ker je delavska nacionalna zavednost tudi pri vseh političnih akcijah odločilnega pomena.** V zlic vsem bridkim izkušnjem je bil narodno zaveden delavec vselej na svojem mestu, misleč, da bo naposled le prišlo do tega, da ne bodo od njega hoteli samo žrtev, kadar bi to zahtevali narodno-napredni in politični interesi, marveč da se ga bo podprlo tudi takrat, ko bo sam bojeval boj za socialne koristi delavstva. To se pa ni zgodilo.

Narodno-delavski pokret, se zdi, je postal nekaj nebodigatreba, v miselnosti, da spadajo taki boji pod zastavo mednarodnih socialistov. Ta miselnost je tud vzrok, da se čuti narodno zavedni delavec v tej tako zvani napredni fronti osamljenega. Ne trdimo tega tja v en dan. Je pač nekaj redkih posameznikov, ki se zavedajo važnosti narodno-delavskega gibanja, a to je tako bore malo,

Socialne dolžnosti industrije

V tehničnem oziru je napredek človeštva velikanski. Izpopolnjena so prometna sredstva, dviga se kulturni standard našega delavstva, brigamo se za napredek socialnih in humanitarnih zavodov itd.

Brez socialnih institucij, kakršne so dandanes in ki se bodo morale še izpopolniti, si ne moremo misliti zadovoljnega delavstva, torej delo in socialna zaščita sta prva pogoja za srečno delavčovo življenje.

Kakor so se v preteklih stoletjih okoriščali s kulturnim napredkom samo posamezniki, tedaj višji sloji, tako mora dandanes služiti ves napredek človeškega duha — vsem slojem naroda. Časi kulturnih razmer Egipta, Babilona, Aten so za nami.

Kadar govorimo o socializaciji industrije, moramo vselej poudariti zahtevo po socializaciji kulture v tem smislu, da ne sme več biti lastnina posameznikov, ampak mora postati duhovna last vsega naroda. Vsaka najmanjša vas, društvo ali strokovna organizacija se mora okoristiti s tehničnim in duhovnim napredkom dobe. Širokim plastem vsega naroda gre pravica za možnost sodelovanja pri ustvarjanju socialnih in kulturnih dobrin, ki nam jih donša doba tehničnega napredka.

posamezniki, kulturne, nacionalne, narodnoobrambne organizacije in društva, podjetja, obrati, trgovine, ki veljajo v napredni javnosti za odličnike in tvorijo kader v napredni fronti.

Narodni delavec hoče kvišku, hoče k napredku, hoče gospodarske in socialne pravice v družbi, hoče postati kulturno enakovreden član družbe, v kateri živi. noče biti rob, želi samo poštenosti in pravice. Vse to po mnenju zgoraj omenjenih ni napredno in ne zasluži podpore, ni vredno besed. Vse, prav vse, kar narodni delavec v svojem pokretu za socialni in kulturni dvig stori, mora kriti z denarnimi žrtvami, ki jih žrtvuje pridni delavec od svojih težko prisluženih in z znojem in krvjo prepojenih dinarčkov. Vsi tisti imoviteži, ki so si ustvarili ugodnejše življenjske pogoje, ne brez zaslug zavednosti in pridnosti našega narodnega delavca in nameščencev, so zadržali svoj mošnjiček in se proglasili za reveže s tarnanjem o slabih časih vselej takrat, kadar je narodni delavec potkal na vrata, da dobi pomoč za svoje nameravane akcije gospodarskega, kulturnega ali socialnega značaja.

S težkimi denarnimi žrtvami smo tudi letos pričeli z delom, da okrepimo naše glasilo in ga usmerimo v pravec, da mu bo omogočeno razglabljanje o socialno-političnih problemih, ki jih dnevno časopisje omenja površno, mimogrede in le od slučaja do slučaja ter večkrat celo tendenciozno pobarvano, ter ne more izpopolniti vrzeli, ki zija kakor skeleča rana v našem socialnem življenju.

Svojo namero je hotelo vodstvo narodno-delavskega pokreta izpeljati predvsem z moralno in gmotno podporo naše napredne javnosti. Reflektiramo samo na 3 Din mesečno v obliki naročnine. Niti teh borih treh dinarjev ne moremo iztisniti, ki naj bi služili kot majhno priznanje za trud in plemenito namero našega narodnega delavca.

List nam vračajo s pripombami in brez njih težki petičniki, dobro situirani

Napredno javnost in odličnike v njej, napredno inteligenco in druge, ki se jih tiče, vprašamo, ali je res **narodno zaveden delavec upoštevanja vreden samo takrat, kadar je treba, da pomaga s svojo pridnostjo in narodno odločnostjo množiti napredne vrste?**

Vsi znaki kažejo, da je res tako. Vsi oni pa, ki z raznimi izgovori in opazkami list vračajo, nas pa le prepričujejo, da so prespali svetovno vojno, da beži tudi sedanjí čas mimo njih z neznanško hitrico; mislijo, da bo ljubi Bog sam od sebe podaril lepe in nemotene predvojne čase, v katerih je delavec veljal za najnižje bitje v družbi.

Socialna industrija mora vršiti razen svoje notranje proizvodnje še vse one funkcije, s pomočjo katerih dvigamo narod gospodarsko, kulturno in socialno. Delavec ne sme čutili nikake, bi rekli, podrejene razredne zavesti, nego zavest skupnosti s svojim narodom. Na ta način bo narod kot celota zadovoljen in domovina močna in edina, zgrajena na trdnih osnovah delavčeve narodne zavesti, socialne enakosti in pravičnosti.

Izprememba zakona o zaščiti delavcev

Letošnji finančni zakon je dal ministru za socialno politiko pooblastilo, da more s pristankom ministrskega sveta izdati posebno uredbo o novi ureditvi delavskih zbornic. Ta uredba bi izpremenila sedanje določbe zakona o zaščiti delavcev, ki govore o delavskih zbornicah. V kakšni smeri naj bi se izvedla ta reforma, v finančnem zakonu ni povedano. Dokler taka uredba ne bo izdana, ima minister možnost, da sedanjo skupščino delavskih zbornic, ki ima izvoljene delegate, razpusti, na njeno mesto pa postavi skupščino, ki bi sestojala iz imenovanih delegatov. Ta skupščina naj bi imela iste pravice, kakor redno izvoljena skupščina, ki na podlagi izida volitev uživa zaupanje delavcev in nameščencev, katerih izključna last je zbornica. Država k vzdrževanju zbornic ničesar ne prispeva. Delavci in nameščenci ne razumejo, zakaj naj bi jim bila vzeta možnost volitev delegatov v svojo zbornico. Z volitvami bi se nedvomno pojačalo zaupanje delavca v zakonitost ukrepov državne vlade.

Konferenca inspektorjev dela

V prvih dneh aprila je zborovala na Sušaku konferenca vseh inspektorjev dela iz države. Konference se je udeležil tudi minister za socialno politiko, ki je govoril o dolžnostih, ki jih morajo izpolniti inspektorji dela. Na konferenci so razpravljali o vseh problemih, ki spadajo v področje te važne socialne ustanove.

Zakon o inspekciji dela je že star in bi bila njegova izprememba v marsičem potrebna. V prvi vrsti je znano pomanjkanje osebja in kreditov pri tej ustanovi, tako da je vsako koristno delo otežkočeno. V tej ustanovi bi morali delovati zdravniki in pa ženske moči, ker je dandanes v naših tovarnah zaposlenih nad 30 % žensk, ki potrebujejo posebno nadzorstvo nad zdravstvenimi napravami in prilikami v tovarnah. Delegati so dobili tudi navodila, kako bo treba v življenju izvajati uredbo o najnižjih mezdah.

Žrtve, ki bi jih ne smelo biti. Čitali smo, da je leta 1933. pri delu izgubilo v Zagrebu 260 delavcev življenje. Od teh jih je prišlo ob življenje okrog 20 % zaradi tega, ker delodajalci niso upoštevali vseh predpisov za zaščito delavcev v delavnical in obratih. V tem letu je skupaj umrlo v Zagrebu 1300 delavcev, in sicer večina za jetiko, 106 delavcev in nameščencev je pa izvršilo samomor.

Neverjetno, a resnično. V kamnolomu Zdenac pri Ogulinu je začelo s protestno stavko 218 delavcev, ki so opravljali po 16 ur na dan težko delo in so zaslužili reci in piši 250 do 300 Din na mesec.

Stavke v Savski banovini. V teku lanskega leta je stavkalo v Savski banovini skupno 23.648 delavcev in nameščencev. S temi stavkami je bilo izgubljenih okrog 4 milijone delovnih ur in okrog 23 milijonov dinarjev na mezdah.

Znaki izboljšanja. Časopisi poročajo, da se pri nas gospodarsko stanje vidi in hitro izboljšuje, samo naše delavstvo tega izboljšanja na svoji koži in v svojem žepu doslej še ni kdo ve kako začutilo. Državni dohodki so se zvišali v primeri s februarjem lani v letošnjem februarju za 15 milijonov dinarjev, promet na borzah se je dvignil od januarja do februarja od 19 na 34 milijonov, devizni promet od 222 na 259 milijonov, indeks cen narašča, vloga naraščajo, tako so se v teku decembra povečale za 135 milijonov dinarjev, promet je bil v februarju za 15.000 vagonov večji kakor lanskega februarja, število trgovinskih obratov narašča itd.

STROKOVNI VESTNIK

Iz podružnic

Jesenice. V nedeljo, dne 4. aprila, se je vršil občni zbor naše podružnice v veliki dvorani sokolskega doma. Ob ogromni udeležbi je otvoril predsednik tov. Zupan Tine zborovanje, ki je z lepimi uvodnimi besedami pozdravil zastopnike centrale in podružnic Javornik in Žirovnica ter zastopnika oblasti, narkar je poročal o najvažnejših dogodkih in tudi o odpovedi kolektivne pogodbe od strani KID in o težkočah, s katerimi se je borila podružnica, da se je sklenila in podpisala nova pogodba, s čimer prevzame vodstvo podružnice moralno odgovornost tudi do tistih, ki jo podpisati niso hoteli. Omenil je mezdno gibanje stavbinskega delavstva; to delavstvo tvori z 200 člani poseben odsek podružnice s samostojnim blagajniškim poslovanjem. — Podružnica pa ni imela dela samo s strokovnimi vprašanji, marveč tudi s prosvetnimi. Organizirala je «Gospodarsko socialno šolo», ki z javnimi predavanji vrši svojo veliko izobraževalno nalogo in z raznimi drugimi izobraževalnimi tečajmi. Med temi je najvažnejši zaupniški tečaj, ki hoče zgojiti bodoče strokovne in prosvetne delavce v organizaciji. Vse delo je podružnica vršila s stalnim stikom s centralo v Ljubljani. — Tov. Lajner je podal izčrpno tajniško poročilo, ki ga je s pestrimi besedami in statističnimi podatki obrazložil vsem navzočim. Tov. Markizeti je podal v vseh podrobnostih natančno blagajniško poročilo, iz katerega so navzoči posneli, da ima podružnica v gotovini in hranilnih knjižicah lepo premoženje, ki obstaja iz imovine podružnice, imovine prosvetnega ter gradbenega fonda. Najbolj važno je to, da so bili navzoči prepričani, da se njihova imovina opravlja kar najvestneje, — smotreno gospodarsko in absolutno pošteno. — Tov. Toman je podal blagajniško poročilo za stavbinski odsek, ki je nazorno pričalo o lepem uspehu odseka v vsakem pogledu. Iz ostalih poročil so navzoči ugotovili, da so vsi odseki brezhibno in v polni meri storili svojo dolžnost. Vsem poročevalcem so se zborovalci z odobravanjem zahvalili. — Pri volitvah je bil z vzklikom in soglasno ponovno izvoljen za predsednika tov. Zupan Tine, — ostali odbor se je pa volil z listki, ter so bili izvoljeni za prvega podpredsednika tov. Lajnar Adolf, za drugega podpredsednika tov. Pavlič Ivan; za tajnika tov. Žan Ivan, za blagajnika tov. Markizeti, njegov namestnik in blagajnik stavbinskega odseka tov. Toman Valentin, za gospodarja tov. Dolenc Franc in za poverjenika «Nove Prave» tov. Markovič Ivan. Ostali odbor je ostal neizpremenjen. Izvolil se je še zaupniški zbor, podeljen na posamezne strokovne oddelke, tako da imajo vse poklicne panoge svoje zastopnike v njem. — Tov. Rupnik je kot zastopnik centrale v svojem govoru orisal pomen organizacije narodnega delavstva na strokovnem, socialnem, kulturnem področju, v narodnem pogledu koraka po potih svojega velikega učitelja Vaclava Klofača, pozivajoč vse, naj še v vstrajnejšem delu skrbe, da bo narodno delavstvo doseglo v vseh pogledih na Jesenicah svoj cilj: blagostanje narodnega delavstva na vseh poljih njegove strokovne in socialne borbe. — Po krajši debati so se obravnavala še razna interna strokovna in kulturna vprašanja. Pripomniti moramo, da se je ta naša vzorna podružnica v smotrenem delu in z neumornimi in s sposobnimi funkcionarji razvila iz majhne čete v armado, ki igra danes v strokovnem in javnem življenju odločilno vlogo na Jesenicah. Želimo jim, da tudi v bodoče korakajo po poti doslednosti programa za blagor in kulturni ter socialni dvig narodnega delavstva.

Domžale. Novo postojanko NSZ smo zgradili v nedeljo, dne 11. aprila, ko se je vršil ustanovni občni zbor podružnice v prostorih gostilne Habjan v Zaborštu. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Vajt Tomaž je v svojem otvoritvenem govoru pozdravil navzoče in orisal uspeh pripravljalnih del za ustanovitev podruž-

nice NSZ, ter omenil vzroke, ki so dali povod za novo organizacijo. — Po kratkem poročilu tajnika in blagajnika Kvasa so bili soglasno izvoljeni za predsednika tov. Vajt Tomaž, za podpredsednika tov. Bokal Ivan, za tajnika tov. Kvas Anton, za blagajnika tov. Kosec Anton, odborniki pa so tov.: Velepec Franc, Ručman Franc in Hafner Peter, v nadzorstvu tov. Kokalj Anton in Kržan Peter. — Zastopnik centrale tov. Rupnik je v svojem poročilu orisal pomen strok. organizacij, cilje, ki jih zasleduje, in sredstva, ki jih uporablja za doseg uspehov v boju za blagor članstva. Dotaknil se je tudi raznih aktualnih strok. političnih in socialnih vprašanj, ki jih je poljudno raztolmačil in navedel, kaj ovira njih ugodno rešitev. — Nato se je razvila daljša in stvarna debata, v katero so posegli skoro vsi novoizvoljeni funkcionarji. Ker je bil s tem dnevi red izčrpan, je predsednik tov. Vajt zaključil to lepo in stvarno zborovanje s pozivom, da naj vsi, ki jim je mar pošteno in stvarno delo, stopijo na branik narodno socialnih delavskih interesov.

Guštanj. Naša tovarna je začela zadnji čas prav dobro obratovati, ker je zgradila novo livarsko peč, kjer je lepo število delavcev zaposlenih. Zaslugek je pa bolj skromen, pa tudi temu bi se dalo odpomoči, ako bi delavstvo imelo več stanovske zavesti, in ako bi voditelji, ki imajo danes patent v vodstvu glede strokovnih interesov delavstva, delali več za splošnost kakor pa za svoje osebne ambicije. Ko je podružnica NSZ še delovala, nekateri strokovni voditelji niso imeli drugega dela, kakor razbijati vrste NSZ, kar se ji je delno tudi posrečilo. Sedaj pa vidimo, da so jo «zafurali» in dosegli ravno nasproten učinek, da je delavstvo zgubilo sploh vsako zupanje v katerikoli strokovno organizacijo. — Rdečkarji so odpovedali kolektivno pogodbo, ki še do danes ni urejena, ker nimajo moči, da bi dosegli sklenitev nove kolektivne pogodbe. Čudno se nam vidi, da rdečkarjem prav zvesto sekundirajo krščanski socialci, pa vendar vsi skupaj niso imeli do danes toliko moči, da bi se uredile nevzdržne in neurejene mezdne razmere tovarniškega delavca. Pomilujemo delavstvo, da trpi, da se tako brezbrizno ravna z njihovimi socialnimi in gospodarskimi interesi. Ob priliki se še oglasimo.

Loke. Dne 20. marca se je vršil občni zbor tukajšnje bratovske skladnice v Zagorju. Pri volitvah je dobila zastopnika tudi naša organizacija. V upravi so sedaj zastopane vse tri organizacije: ZRJ (4), JSZ (1) in NSZ (1). S tem moremo kontrolirati in soodločati tudi mi, ki do sedaj te pravice nismo imeli. Vse se je izvršilo v sporazumu, tako da bodo izostali napadi, ki so bili do sedaj v navadi. — Razmere rudarskega delavstva se iz dneva v dan slabšajo. Komaj se zacele ena rana, se že odpirajo nove. Dolej smo imeli 20 delovnih dni, kakor pa čujemo, se bo uveljavilo za bodoče tri mesece samo deset delovnih dni v mesecu. Razumljivo je, da se delavstva pošlašča obup. Kaj bo počelo v poletnih mesecih, kje doblilo sredstva za prehrano, za nabavo drugih potrebščin, o tem si pa niti misliti ne upa. V revirjih vlada beda in ni čuda, ako že pravijo, da živi pes v mestu boljše kakor rudar v revirju, čeravno črpa naravna bogastva iz zemlje za domač in tuj kapital. — Nič ne pomagajo predavanja profiturekulozne lige, dokler se ne uredijo gospodarske razmere tako, da ne bo na eni strani vladal glad, na drugi pa razkošje. Tuberkulozo odstranjevati s predavanji in vzgajati z gladom, je ironija. — Delavec hoče samo delati in od svojega poštenega zaslužka hoče preživljati svojo mnogoštevilno družino. Živetj hoče človeku ustrežajoče življenje. Nekateri trdijo, da te besede pomenijo komunizem. Rudarju se zdi, da koraka nazaj v dobo leta 1848., ko je bil delavec brezpraven, socialno nezaščiten, z edino izjemo, da je imel tedaj vsaj dober kos kruha. Saj ne zahtevamo nič več in nič manj, kot da hočemo živeti. — Jugoslo-

vani smo in državo ljubimo, ker so jo pomagali ustvariti tudi delavci. Bič nad nami pa vihte razni finančni mogočniki, ki krvave bojne poljane poznajo samo z zemljevida. Mnogo trpimo, mnogo žrtvujemo in vendar imamo še vero, da pride vstajenja dan tudi za našega delavca, ko bo zavlada socialna enakopravnost in gospodarska pravičnost. — Če ob taki miselnosti še pride kdo in trdi, da je to komunizem, potem je našemu delavcu, obupati! Komunizma ne bomo odpravili z nasiljem niti ne z ječami, ampak s socialnimi in gospodarskimi reformami. Še je čas.

Žiri. V soboto, dne 10. t. m., se je vršilo pri nas, v gornjih prostorih gostilne Gostiša, pri polno zasedeni dvorani, predavanje o zadrugištvu. Predavatelj tov. Rupnik iz Ljubljane nas je seznanil z osnovami, na katerih zadrugištvo sloni. Orisal nam je zgodovino zadrugištva, vzroke, ki so dali pobudo za zadrugiški pokret, in uspehe, ki so jih utemeljitelji dosegli v domovini zadrugištva, v Angliji. Poklical nam je v spomin pričetek zadrugiškega gibanja na Slovenskem v letu 1872, seznanil nas je z možmi, ki imajo za razvoj zadrugištva od početka do danes največ zaslug, ki se niso ustrašili ne truda in ne žrtev, da se slovensko zadrugištvo dvigne. — S točnimi podatki nam je nazorno prikazal razvoj zadrugištva med slovenskimi železničarji, ki se je iz skromnih, da celo malenkostnih razmer, v teku 15 letnega dela razvilo v zavirljivo gospodarsko institucijo, ki ima danes odločujoč vpliv glede preskrbe naših jugoslovanskih železničarjev z vsemi za življenje neobhodnimi življenjskimi potrebščinami. S stvarnimi izvajanji nam je prikazal in dokazal, da je zadrugištvo pokret, ki ima ob zadrugiški zavesti članstva lahko velik vpliv na gospodarsko, kulturno in socialno priliko družbe, v kateri se zadrugištvo razvija. — Za svoja stvarna, zanimiva in načelna izvajanja je žel predavatelj živahno odobravanje. Po predavanju se je razvila daljša in stvarna debata o vseh aktualnih vprašanjih gospodarstva, s katerimi se zadrugištvo peča, z ozirom na namer, da se tudi tukajšnje delavstvo gospodarsko osamosvoji.

Iz Ptuj. V nedeljo 11. t. m. se je vršil redni letni občni zbor tukajšnje podružnice NSZ v društvenih prostorih v Narodnem domu ob 10. uri. Občnega zbora se je udeležilo zadovoljivo število članov in članic ter delegat I. O. in bivši predsednik podružnice tov. Vadnjal iz Ljubljane. Občni zbor, katerega je vodil dosedanji podpredsednik tov. Ferš Robert, je prav lepo uspel, zlasti pa je bilo iz poročil posameznih funkcionarjev posneti, da so tako posamezni člani kakor funkcionarji vztrajni in neomajni kljub nastalim političnim in gospodarskim razmeram. — Delegat I. O. tov. Vadnjal je podal navzočim obširno in izčrpno poročilo o delovanju centrale in o nastalih razmerah v Delavski zbornici. Zlasti je bilo zanimivo njegovo poročilo o zakonu o minimalnih mezdah ter o uredbi o izvajanju zakona «O varovanju za onemoglost, starost in smrt», ki stopi v veljavo 1. septembra t. l. — Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor, za predsednika podružnice pa je bil soglasno izvoljen naš dolgoletni neumorni in agilni tov. Tone Blažek, ki nam nudi dovolj jamstva za podružnični napredek v vsakem oziru. — Novo izvoljen odbor tukajšnje podružnice iskreno pozdravljamo in mu v isti meri želimo mnogo uspehov vsepovsod za blagor podružnice in posameznih članov.

Podpora Ptujске mestne občine naši podružnici. Kakor vsako leto, je tudi letos mestna občina naklonila naši podružnici podporo v kulturne in prosvetne namene. Podpora je sicer znatno manjša kakor je bila podpora mestne občine v prejšnjih letih, vendar pa je občina pokazala tudi v tem času svojo dobro voljo.

Izpremembe v vodstvu Delavske zbornice

Minister za socialno politiko je te dni razrešil nekatere izvoljene glavne funkcionarje skupščine ljubljanske delavske zbornice in jim s tem tudi vzel sedež v upravnem odboru zbornice. So to vsi oni delegati, ki so v službi v javnih korporacijah, češ, da ti funkcionarji nimajo po zakonu predvidene lastnosti delavca ali nameščenca in da zaradi tega ne izpolnjujejo pogojev, ki so za članstvo v skupščini delavske zbornice potrebni. Razrešeni delegati so v Delavski zbornici delovali že nad osem let, ne da bi do sedaj nadzorna oblast oporekala ali videla v tem dejstvu kako nezakonitost. Razrešeni so bili naslednji delegati: dr. Bohinjec, Čelešnik, Juvan, Petejan, Sedej, Smerzu in Žužek. Na njih mesto so prišli namestniki, ki imajo značaj ročnih delavcev, in so ves dan polno zaposleni po tovarnah. Gospod Sedej je bil predsednik zbornice. Na njegovo mesto je bil sedaj postavljen Lovro Jakomin, tajnik Strokovne komisije. V zbornicah ostalih stanov (n. pr. Kmečka zbornica) smejo delovati vsi, ki po svojem znanju in praktičnem delu nudijo jamstvo, da bo njih delo v zbornici koristno.

Sveta dolžnost strokovnih organizacij

Delavske strokovne organizacije so za pravno in socialno zaščito delavstva izredno velike važnosti; nobena delavska socialna ustanova ni za delavstvo tolikega pomena, kakor so strokovne organizacije. Tudi Delavske zbornice igrajo napram strokovnim organizacijam podrejeno vlogo. Prizadevanja Delavskih zbornic ne morejo roditi uspehov, ako za temi prizadevanji ne stoje v strjeni vrsti delavci sami potom svojih strokovnih organizacij. O modernih delavski socialni politiki moremo govoriti le tam, kjer je močno razvito delavsko svrokovno gibanje. Strokovne organizacije dajajo delavstvu moralno, politično in gospodarsko moč in predstavljajo avtoriteto delavskega razreda samega. Mnogo odgovornosti za to, da pri nas socialno-politična zakonodaja šepa in da praktično socialno-pravna zaščita delavstva šepa, nosijo glavno krivdo delavci sami, in bi bilo prav, ako bi delavci do tega samospoznanja prišli, deloma zato, ker so neorganizirani in napram organizacijam brezbrizni, deloma pa tudi zato, ker nočejo prav razumeti, kaj so prvenstvene in glavne naloge strokovnih organizacij. V prvi vrsti mora v strokovnih organizacijah vladati disciplina in najčistejši demokratični duh. Resnost mora dičiti vodstvo in članstvo strokovne organizacije. Med člani mora vladati iskreno prijateljstvo in tovarištvo. Strokovna organizacija je izgubljena, ako jo dobe v roke kričarji, zabavljači, intriganti, lenuhi, častihlepneži in sploh osebe, ki za resno, vztrajno in težko delo nimajo smisla in talenta. Strokovna organizacija mora biti najresnejša šola za proučevanje vseh lahkih in zamotanih vprašanj, ki so delavčevu življenju in tvornici in delavnici ter izven nje važni in usodepolni. Delo strokovnih organizacij se ne sme izčrpati v letnih občnih zborih in pa v neresnih članskih sestankih, ki imajo le preradi značaj pogovora pod lipo ali pa so izpolnjeni s prepiri in očitki na levo in desno. Nad takimi strokovnimi organizacijami imajo dopadenje oni podjetniki, ki neradi vidijo, da je delavstvo združeno v resnih organizacijah, dopadenje imajo pa tudi vsi drugi skriti sovražniki delavstva.

Strokovne organizacije imajo eno sveto dolžnost: da članstvo vzgajajo k resni strokovni zavednosti in pa k resnemu pojmovanju nalog delavskih strokovnih organizacij. V strokovnih organizacijah leži moč delavstva in s tem socialni napredek delavstva. V narodnih, svobodnih delavskih strokovnih organizacijah leži tudi moč države in naroda in jamstvo za res nacionalno socialno politiko v našem državnem in gospodarskem življenju.

Napredovanje zaposlenosti v večini naših industrij

Po statistiki OUZD v Ljubljani je videti, da še vedno napreduje zaposlenost v večini naših industrij, zlasti pa v tekstilni industriji.

V konjunktornem pogledu, to je glede na mesec februar leta 1936., so napredovali v februarju leta 1937. industrijske skupine ter drugi obrati glede zaposlenosti takole: Zasebna prometna podjetja (801) za 114 delavcev ali okrog 17%, industrija kamenja in zemlje (3376) za 159 delavcev ali okrog 5%, kovinska industrija (7044) za 513 delavcev ali okrog 8%, tekstilna industrija (15.186) za 1683 delavcev ali okrog 12%, industrija kože in gume (2025) za 238 delavcev ali okrog 13%, industrija predelave kože in surogatov (2887) za 254 delavcev ali okrog 10%, gozdno-žagarska industrija (6408) za 1123 delavcev ali okrog 21%, industrija predelovanja lesa in rezbarstvo (3544) za 380 delavcev ali okrog 12%, oblačilna industrija in čistilnice (4767) za 443 delavcev ali okrog 10%, gradnje železnic, cest itd. (1744) za 372 delavcev ali okrog 27%, gradnje nad zemljo, visoke gradnje (1906) za 385 delavcev ali okrog 25%, higijena (1951) za 152 delavcev ali okrog 8%, občinski obrati (2096) za 130 delavcev ali okrog 7% ter hišna služinčad (9006) za 320 delavcev in delavk ali okrog 4%. — V oklepajih je povprečno število zavarovanega delavstva v februarju leta 1937. V nekaterih gori nenašteti obratih se je število zaposlenih moči glede na februar lani zvišalo za manj kakor 100 delavcev ali delavk.

Padlo pa je število zaposlenih moči v letošnjem februarju glede na lanski februar v tehle industrijah in obratih: v javnem prometu (555) za 44 ali okrog 7%, v industriji papirja (1296) za 636 ali okrog 33%, v industriji pijače in hrane (3799) za 134 ali okrog 3%, v industriji tobaka (760) za 174 ali okrog 19%, v trgovini (3564) za 60 ali okrog 2% ter v denarnih in zavarovalnih zavodih (1220) za 25 delavcev ali za okrog 5%.

Največji konjunktorni prirastek po zaposlitvi kaže torej tekstilna industrija, največji konjunktorni padec zaposlitve pa industrija papirja.

V sezijskem pogledu, to je glede na mesec januar letos, so vidnejše napredovale tekstilna industrija za 461 delavcev, oblačilna industrija za 80 delavcev, občinski obrati za 50 delavcev ter hišna služinčad za 85 moči. Vidnejše nazadovale je pa več industrij, in sicer industrija kamenja in zemlje za 130 delavcev, kovinska industrija za 82, industrija hrane in pijače za 89, ter gradnje nad zemljo za 334 delavcev. V sezijskem pogledu je torej najbolj napredo-

vala tekstilna industrija, najbolj nazadovale so pa gradnje nad zemljo ali visoke gradnje.

Povprečno število zavarovanih delavcev je znašalo v februarju letos 82.061, konjunktorni prirastek v celoti 5510 delavcev, sezijski pa 118 delavcev.

Napredovanje zaposlenosti tudi v marcu

Kljub neugodnemu vremenu je zaposlenost delavstva tudi v marcu napredovala v konjunktornem pogledu. Dosegla je višino 86.686 zavarovancev. Glede na marec lanskega leta je število večje za 7239 zavarovancev. Zaposlenost je pa napredovala tudi v sezijskem pogledu, to je v primeri s prejšnjim mesecem februarjem, in sicer je večja v marcu za 4629 zavarovancev. — Število bolnikov je nekoliko padlo v primeri s februarjem, vendar je odstotek bolnikov (2,93%), ki je odločen za presojo zdravstvenih razmer zavarovancev, še vedno visok, zlasti pri ženskih zavarovancih. — Povprečna dnevna zavarovana mezda je zaradi ugodnega sezijskega razvoja zaposlenosti poskočila na 22,58 Din. Tudi celotni dnevni zavarovani zaslužek delavstva v Sloveniji se je od lanskega leta dvignil za skoro 200.000 Din.

Socialni obraz Francije. V Franciji je srednji stan uvidel, da se razlikuje od delavstva samo po nekem čustvu in ne po razliki v dohodkih ali po premoženju. Čedalje bolj prodira v francoskem srednjem sloju misel, da mora srednji stan stopiti v eno fronto v boju za obstanek. Ta misel je tudi pripomogla do zmage Ljudski fronti. Srednji stan je v Franciji že tako socialno vzgojen, da sam sebe prišteva k delavstvu. Tako smo pred dnevi čitali v nekem glasilu srednjega francoskega sloja, da se bori za kruh v Franciji okrog 21 milijonov delavcev, h katerim so prištetj tudi ročni industrijski delavci, kmetje in obrtniki ter mali posestniki. Delavstva v ožjem smislu je okrog 12 milijonov, srednjega stanu pa okrog 9 milijonov. Industrijskega delavstva je v Franciji 6 milijonov, kmetov nad 2 milijona, malih podjetnikov in posestnikov okrog 5 milijonov, uradnikov, nameščencev in ljudi v svobodnih poklicih okrog 2 milijona, obrtnikov okrog 1 milijon. Vsi skupaj so danes združeni v Ljudski fronti kot 21 milijonska fronta ročnega in duševnega delavstva, ki si z uspehom prizadeva rešiti vsa socialna vprašanja francoskega naroda, in sicer z demokratskim načelom svobode in z načelom borbe proti kakršnikoli diktaturi.

Dr. Beneš v Beogradu

Beograd je sprejel predsednika češkoslovaške republike tako navdušeno, kakor doslej še nobenega vrhovnega zastopnika iz inozemstva. Dr. Beneš je prišel na sestanek Male antante, na katerem so zastopniki Češkoslovaške, Romunije in Jugoslavije predvsem obravnavali položaj po sporazumu Jugoslavije z Italijo. Mala antanta je sporazum v načelu odobrila in določila tudi načrt skupne politike držav Male antante v bodoče. Zdi se, da bo plod teh sklepov skorajšen sporazum Jugoslavije in Madžarske. Češkoslovaška in Romunija sta imeli resne pomisleke spričo sporazuma Jugoslavije z Italijo, ker je bil ta sporazum sklenjen mimo Društva narodov in je kazalo, da ojačuje tako zvano «os Berlin—Rim», s čimer je bila oslabljena mednarodna politika Francije, ki obstoja v medsebojni kolektivni povezanosti držav in ne v sporazumih samo dveh držav izven Društva narodov, ki je bistvo mednarodne politike Nemčije in Italije, ki pa ustvarja za mir v Evropi zelo nevarne grupacije držav, približno take, kakor so bile pred letom

1914. Sporazum Jugoslavije in Italije je po mnenju Avstrije odločilo tudi habsburgovsko vprašanje, tako namreč, da je restavracija Habsburgovcev za vedno onemogočena. Francoski tisk je opozarjal ves čas zasedanja Male antante v Beogradu na veliko nevarnost politike sporazumov in pogodb med državami, ki bi dopuščala, da bi se države na Balkanu vezale med seboj s pogodbami kar tako, kakor bi se kateri zljubilo. Sodeč po uradnem komuniqueju in po izjavah dr. Beneša pa bo ostala politika držav Male antante še v bodoče složna in skupna in taka, da bodo te države tvorile še v bodoče jez proti ekspanziji Nemčije in Italije na Balkanu. V tem smislu se bodo tudi v bodoče izvajali vsi morebitni sporazumi držav Male antante, ki bodo sklenjeni ali so bili sklenjeni posamezno s kakimi državami, torej tako, kakor je bil sklenjen sporazum med Jugoslavijo in Italijo. Sporazum med nami in Italijo torej ne bo vzrok, da bi države Male antante v bodoče ne mogle imeti več skupne mednarodne politike.

Kako je v Španiji

Francove tako zvane nacionalistične in italijanske ter nemške čete dobrovoljcev so bile pri Guadalajari docela poražene. Italijanski prostovoljci so odpovedali na vsej črti. V trumah so dezertirali na stran vladnih borcev. Namesto fašističnih so peli tedaj stare italijanske socialistične himne, za katere so v Italiji vodilni ljudje mislili, da jih noben Italijan nima več v spominu. Mussolini je zahteval, naj Franco ustrelj vse italijanske oficirje, ki so bili odgovorni za poraz. Franco tej želji ni ustregel, pač pa si je s samomorom končal življenje šef italijanskih prostovoljcev general Bergozolli. Vrednostni papirji Francove vlade so po porazu na evropskih borzah zelo padli. Franco se je odločil, da vrže zadnjo karto in poskusi z novim napadom na Madrid. Pred dnevi se je ta bitka res začela. Odločila bo špansko državljansko vojno, kakor vse kaže, v korist vladnih čet in s tem bo propadla tudi italijanska in nemška «tvar» v Španiji in zmagala ideja demokracije. V Francovih vrstah razjeda slogo in enotno udarno silo tudi interni boj med Francom in generalom Mollo. Prvi je za uvedbo fašizma, drugi pa za vzpostavitev monarhije, in sicer bi rad imel na španskem prestolu — Habsburgovce. Po zadnjih poročilih prodirajo vladne čete z uspehom na štirih frontah.

Kaj se godi v Nemčiji.

Najvažnejši dogodek zadnjega časa je v Nemčiji sprava med starim generalom

Ludendorffom in Hitlerjem. Doslej Ludendorff ni podpiral Hitlerja na vsej črti. Hitler je baje pristal na tri generalove pogoje. Prvič: začetj je treba kulturni boj proti katoličanstvu, ki ga smatra general za najbolj nevarnega sovražnika nemškega edinstva; zapreti je treba vse duhovnike-voditelje in jim prepovedati hujskanje s prižnico, zlomiti je treba duhovno vladanje kaste duhovnikov in ločiti cerkev od države. Drugič: Nemčija mora umakniti vse svoje čete iz Španije, ker je general mnenja, da je za Nemčijo škodljivo, da pomaga Francu. Tretjič: Nemčija naj preneha s love-njem «majhnih profitov», kakor so boj proti Češkoslovaški in Avstriji, in naj začne «totalno borbo» za svojo moč proti velikim sovražnikom, kakor sta Francija in Anglija. V zvezi s tem pogojem zahteva Ludendorff tudi gospodarsko zblizanje in sodelovanje z Rusijo.

Poraz fašistov v Belgiji. V nedeljo 11. aprila so se vršile nadomestne volitve v parlament za bruseljsko volilno okrožje. Nasproti sta si stala predsednik vlade Van Zeeland, ki je rešil Belgijo s svojimi reformami gospodarskega propada, in mladi fašistični revolucionar Leon Degrelle.

Za Pavla Van Zeelanda je od dalo svoje glasove tri četrtine volilcev, za Degrellea pa samo ena četrtina. Degrelle je dobil celo mnogo manj glasov kakor pri prvih volitvah v tem okrožju.

Širite „Novo Pravdo“!

ČLANOM NARODNO STROKOVNE ZVEZE

III priporočamo

Kolodvorsko

restavrancijo

v Ljubljani in moderno

Kavarno Majcen

za Bežigradom

TOČNA POSTREŽBA! SOLIDNE CENE!

JESENICE, GORENJSKO, Gosposvetska c. 8

HOTEL TRIGLAV

Novo opremljene sobe! Pristna štajerska vina!
Dobra domača kuhinja! Najnižje cene!

Se priporoča **MARIJA ORAŽEM**

Vsakdo naj ve,

da je trgovina s papirjem, pisarniškimi, razmnoževalnimi, tehničnimi in šolskimi potrebščinami

IV. BONAČ

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica 5

najbolje

sortirana trgovina

Polnilna peresa, pisemski papir, albumi, pisalne garniture, keramika, bižuterija in druga moderna darila

Zastopstvo za OZALID

Zahtevajte na s list v vseh

obratih in lokalih, kjer trošite

svoj denar!

Restavracija

Legat
Jesenice — Fužine

Vsako nedeljo zvečer plesna zabava brez vstopnine. — Se priporoča

restavrater

AVT. CIV. ING.

M. A. Stebi

ZASTOPSTVO ŠKODOVIH ZAVODOV

LASTNIK: L. PAULIČ

Elektromotorje iz znamenitih Škodovih zavodov v Plznu, kakor tudi lesence, svetilke, kuhalnice in vse električne aparate dobite

PO NAJNIŽJIH CENAH V PASAŽI PALAČE

v Ljubljani, Aleksandrova cesta štev. 4

Posebno opozarjamo na najnovejše likalnice, s katerimi se prihrani 30—50% stroškov za tok

NA ZALOGI JE TUDI

VES OSTALI ELEKTRO-TEHN. MATERIJAL